

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานวิชาการโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1*

GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF ACADEMIC ADMINISTRATION USING PARTICIPATORY MANAGEMENT FOR SCHOOLS UNDER THE ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

อภิญา พลยืน¹ และ สุวัฒน์ จุลสุวรรณ²

Apinya Ponyuen¹ and Suwat Julsuwan²

¹⁻²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹⁻²Faculty of Education, Mahasarakham University

¹Corresponding Author's E-mail: 67010581068@msu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานวิชาการสำหรับสถานศึกษา 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 วิธีการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานวิชาการสำหรับสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 320 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานวิชาการในสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) จำนวน 3 แห่ง และผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง จำนวน 5 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานวิชาการโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานวิชาการสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

---

* Received 11 May 2026; Revised 16 May 2026; Accepted 12 July 2026

การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานวิชาการสำหรับสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานวิชาการสำหรับสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การนิเทศภายในสถานศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2. แนวทางการดำเนินงานวิชาการโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 26 แนวทาง โดยผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า แนวทางการพัฒนามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: แนวทาง, การดำเนินงานวิชาการ, การบริหารแบบมีส่วนร่วม

Abstract

The purposes of this research were: 1) to investigate the current conditions, desirable conditions, and priority needs of academic administration using participatory management for schools; and 2) to develop guidelines for academic administration using participatory management for schools under the Roi Et Primary Educational Service Area Office 1. The research methodology consisted of two phases. Phase 1 focused on studying the current conditions, desirable conditions, and priority needs of academic administration for schools. The sample group comprised 320 school administrators and teachers, selected through stratified random sampling. The research instrument was a rating scale questionnaire. Phase 2 involved the development of guidelines for academic administration using participatory management for schools. The informants included school administrators and heads of academic affairs from three schools with best practices, as well as five experts who evaluated the appropriateness and feasibility of the proposed guidelines. These informants were selected through purposive sampling. The research instruments in this phase consisted of interview forms and evaluation forms assessing the appropriateness and feasibility of the developed guidelines. The statistics used for data analysis were mean and standard deviation.

The research findings revealed that: 1. The results of the study on the current conditions, desirable conditions, and priority needs of academic

administration for schools indicated that the overall current condition of academic administration in schools under the Roi Et Primary Educational Service Area Office 1 was at a moderate level, while the overall desirable condition was at the highest level. The priority needs, ranked from highest to lowest, were: development of the learning process; measurement and evaluation, including credit transfer; internal supervision within schools; and development of the school-based curriculum. 2. The guidelines for academic administration using participatory management for schools under the Roi Et Primary Educational Service Area Office 1 consisted of four components comprising a total of 26 guidelines. The evaluation results provided by the experts revealed that the developed guidelines were appropriate and feasible at the highest level.

Keywords: Guidelines, Academic Administration, Participatory Management

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มุ่งเน้นหลักการจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญสูงสุดแก่ผู้เรียน โดยเชื่อมั่นว่าทุกคนมีศักยภาพในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การจัดการศึกษาจึงต้องมุ่งส่งเสริมพัฒนาการตามธรรมชาติและเติมเต็มศักยภาพของผู้เรียน ควบคู่ไปกับการปลูกฝังความรู้และคุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้การศึกษาเปรียบเสมือนกลไกที่นำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของทั้งระดับบุคคล และส่วนรวม ผ่านกระบวนการถ่ายทอด การฝึกอบรม ตลอดจนการสืบทอดมรดกทาง วัฒนธรรมและการสร้างองค์ความรู้ใหม่ รวมทั้งการจัดการเรียนรู้เพื่อผลักดันให้เกิดการศึกษา ตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) นอกจากนี้ การศึกษายังเป็นรากฐาน สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สังคม และประเทศชาติให้มีคุณภาพ เพื่อให้ก้าวทันพลวัต ของโลกในศตวรรษที่ 21 ประเทศไทยจึงมุ่งเน้นการจัดการศึกษา เพื่อยกระดับขีดความสามารถ และทักษะของประชากรให้ตอบโจทย์ทิศทางการตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ อันจะ นำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิต การสร้างสังคมคุณธรรม ตลอดจนนำพาประเทศก้าวข้าม ข้อจำกัดของประเทศรายได้ปานกลาง มุ่งสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เพื่อเตรียมพร้อม รับมือกับความท้าทายในอนาคตได้อย่างยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ในสภาพปัจจุบันของประเทศไทยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไทยยังคง เป็นประเด็นปัญหาสำคัญ โดยข้อมูลผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2565 - 2567) สะท้อนว่าวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศไม่ถึง

50 คะแนน เมื่อพิจารณาผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา 2567 ของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยวิชา ภาษาไทย 55.76 คณิตศาสตร์ 25.23 ภาษาอังกฤษ 35.45 และวิทยาศาสตร์ 40.13 ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนวิชาภาษาไทย 47.57 คณิตศาสตร์ 25.76 ภาษาอังกฤษ 27.80 และวิทยาศาสตร์ 34.22 ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า คะแนนระดับเขตพื้นที่การศึกษาต่ำกว่า ค่าเฉลี่ยระดับชาติในทุกรายวิชาสำหรับทั้งสองระดับชั้น (สถาบันทดสอบทางศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2568) ซึ่งสอดคล้องกับสถิติในปีการศึกษา 2565 - 2566 ที่คะแนนของชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดก็ต่ำกว่าเกณฑ์ระดับประเทศเช่นกัน จากปัญหาดังกล่าว ส่วนหนึ่ง อาจเนื่องมาจากการบริหารงานวิชาการที่ขาดการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะ ครุ ที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงานวิชาการภายในสถานศึกษา ซึ่ง เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ขาดการแก้ไขปัญหา เพื่อยกระดับคุณภาพ การจัดการศึกษา

งานวิชาการถือเป็นศูนย์กลางและฟันเฟืองหลักที่ชี้วัดความสำเร็จและมาตรฐานของ สถานศึกษา เนื่องจากมีเป้าหมายที่ยิ่งใหญ่กว่าเพียงทักษะพื้นฐานทางการเรียน แต่ครอบคลุม ถึงการสร้างผู้เรียนให้มีทั้งความรู้ คุณธรรม และคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งเป็นรากฐานของความมั่นคง ระดับชาติ ด้วยเหตุนี้ ผู้บริหารจึงต้องยกให้งานวิชาการเป็นภารกิจสำคัญอันดับแรกที่ต้องเอาใจ ใส่ (กมล トラซู, 2561) เพื่อขับเคลื่อนงานวิชาการให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ผู้บริหารต้องทำ หน้าที่เป็นผู้นำและให้คณะครูเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนากิจการการ เรียนรู้ ร่วมกัน การนำกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาใช้ จะช่วยให้บุคลากรได้ร่วมดำเนินการใน ทุกขั้นตอน ตั้งแต่การระดมสมอง กำหนดทิศทาง ลงมือปฏิบัติ จนถึงการตรวจสอบประเมินผล ตามหลักประชาธิปไตย สิ่งนี้ช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจ ก่อให้เกิดการยอมรับ และสร้างความ สามัคคีเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร (นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และอินดา ศิริวรรณ, 2560) สรุปได้ว่า การยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาต้องอาศัยวิสัยทัศน์ของผู้บริหารในการบริหาร ทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ โดยเฉพาะในปัจจุบันที่ผู้บริหารและครูผู้สอนต่างต้องมีบทบาทร่วม รับผิดชอบในการผลักดันการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ (สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา, 2560)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงาน วิชาการในสถานศึกษา ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก พร้อมกับการมีส่วนร่วมของคณะครูทุกคนในสถานศึกษา เข้า มาช่วยกันพัฒนาวิชาการ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการโดย ใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประณตศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เพื่อให้การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานวิชาการสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

2. เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 1,890 คน โดยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 216 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,674 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 38 คน และครูผู้สอน 282 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ

2.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล สถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) เกี่ยวกับการดำเนินงานวิชาการโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ ผู้บริหารและครูหัวหน้างานวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง จำนวน 5 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานวิชาการ โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 2) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ศึกษาสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) จำนวน 3 แห่ง และ 3) แบบประเมินแนวทางการดำเนินงานวิชาการโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการติดต่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างผ่าน Google Forms ผ่านทาง E-Office ของสถานศึกษาตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 2 ศึกษาสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) เกี่ยวกับการดำเนินงานวิชาการโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม จำนวน 3 แห่ง โดยใช้การสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)

ผลการวิจัย

1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานวิชาการสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น

องค์ประกอบของการดำเนินงานวิชาการสำหรับสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$PNI_{modified}$	ลำดับ
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.61	0.62	มาก	4.39	0.48	มาก	0.216	4
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.43	0.56	ปานกลาง	4.69	0.46	มากที่สุด	0.367	1
3. การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	3.44	0.52	ปานกลาง	4.64	0.48	มากที่สุด	0.349	2
4. การนิเทศภายในสถานศึกษา	3.45	0.53	ปานกลาง	4.60	0.49	มากที่สุด	0.333	3
รวม	3.48	0.56	ปานกลาง	4.58	0.48	มากที่สุด	0.316	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.61$) รองลงมาคือ การนิเทศภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.45$) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.43$)

สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.69$) รองลงมาคือ การวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.64$) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.39$)

ลำดับความต้องการจำเป็น พบว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.367$) มีความต้องการจำเป็นในการดำเนินการมากที่สุด รองลงมาคือ การวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.349$) และองค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.216$)

2. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานวิชาการโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของ

แนวทางการดำเนินงานวิชาการโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา

แนวทางการดำเนินงานวิชาการ โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด	4.94	0.13	มากที่สุด
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3. การวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.92	0.18	มากที่สุด
4. การนิเทศภายในสถานศึกษา	4.96	0.08	มากที่สุด	4.92	0.18	มากที่สุด
รวม	4.99	0.02	มากที่สุด	4.90	0.23	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการประเมิน พบว่า ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.99$, S.D. = 0.02) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.23) ซึ่งแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานวิชาการโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา มี 4 องค์ประกอบ 23 แนวทางปฏิบัติ คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีแนวทาง ดังนี้

1.1) ผู้บริหารและครูร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาและงานวิชาการ
1.2) ผู้บริหารและครูร่วมกันดำเนินการวิเคราะห์บริบท สภาพปัญหา และความต้องการจำเป็น เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย 1.3) ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดทิศทางและวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ให้เหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน บริบทของท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียน 1.4) ผู้บริหารและครู ร่วมกันจัดทำโครงสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา 1.5) ผู้บริหารและครูร่วมกันออกแบบการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดตามเป้าหมายที่กำหนด 1.6) ผู้บริหารและครูร่วมกัน ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 1.7) ผู้บริหารและครูร่วมกันสรุปผลการดำเนินงานและการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีแนวทาง ดังนี้ 2.1) ผู้บริหารและครูร่วมกันออกแบบและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะ การคิดและการลงมือปฏิบัติจริง 2.2) ผู้บริหารและครูร่วมกันวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และ ตัวชี้วัดเพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง 2.3) ผู้บริหาร และครูร่วมกันกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่หลากหลาย โดยมุ่งเน้นทักษะกระบวนการ ควบคู่ไปกับการสร้างองค์ความรู้ 2.4) ผู้บริหารและครูร่วมกันขับเคลื่อน PLC เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ร่วมกันแบบกัลยาณมิตร มุ่งเน้นการสะท้อนผลการปฏิบัติเพื่อ ปรับปรุงการสอน นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ 2.5) ผู้บริหารและครู ร่วมกันดำเนินกิจกรรมเปิดชั้นเรียน (Open Class) เพื่อพัฒนาคุณภาพการสอน ผ่านการสังเกต และสะท้อนผล เพื่อนำมาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ 2.6) ผู้บริหาร ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครู สนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการ เรียน มีแนวทาง ดังนี้ 3.1) ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการ วัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และ ตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา 3.2) ผู้บริหารจัดประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา เกี่ยวกับระเบียบและแนวปฏิบัติในการวัดผล ประเมินผล และ การเทียบโอนผลการเรียนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน 3.3) ผู้บริหารและครูร่วมกันพัฒนา เครื่องมือวัดและประเมินผลให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด พร้อม ทั้งจัดทำระบบคลังข้อสอบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ 3.4) ผู้บริหารและครู ร่วมกันดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผ่าน กระบวนการประชุมพิจารณาผลการเรียน เพื่อกำหนดแนวทางช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบ 3.5) ผู้บริหารและครูร่วมกันนำผลการวัดและประเมินผลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์สภาพ ปัญหา เพื่อจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) และใช้เป็นสารสนเทศเชิง

ประจักษ์ในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา 4) การนิเทศภายในสถานศึกษา มีแนวทาง ดังนี้ 4.1) ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดนโยบาย ชี้แจง ทำความเข้าใจ กรอบแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาและจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานที่ชัดเจน 4.2) ผู้บริหารและครูร่วมกันดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการนิเทศที่ยืดหยุ่น เพื่อกำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4.3) ผู้บริหารและครูร่วมกันดำเนินการประเมินผลการนิเทศ โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลการปฏิบัติงานเชิงบวก เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน 4.4) ผู้บริหารและครูร่วมกันนำผลสรุปจากการนิเทศมาวิเคราะห์เพื่อวางแผนปรับปรุงแก้ไข และยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ 4.5) ผู้บริหารให้การส่งเสริมและสนับสนุนครู ในการนำผลการนิเทศไปบูรณาการเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษาและพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น

อภิปรายผล

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่สถานศึกษาต้องดำเนินการเป็นอันดับแรก เนื่องมาจากหลักสูตรสถานศึกษาเปรียบเสมือนเข็มทิศและหัวใจสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ ชนะสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน (2564) ที่กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษาเป็นตัวกำหนดแนวทางการดำเนินงานการศึกษาให้เป็นไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรสถานศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะการเรียนรู้ให้มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นหัวใจของการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนด และสอดคล้องกับแนวคิดของ สถิรพร ชาวนนชัย (2568) ที่กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษาที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรครู จะช่วยกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างสอดคล้องกับ ความถนัด ความสามารถ และบริบทเฉพาะของสถานศึกษา ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายได้นั้น ต้องอาศัยการวางแผนบริหารจัดการที่ดีและความร่วมมือจากบุคลากร

โดยมีครูผู้สอนเป็นฟันเฟืองสำคัญที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้มีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2555) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบทบาทเชิงรุกในการสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูผู้สอนปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุดของการดำเนินงานวิชาการ คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แสดงให้เห็นว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นด้านที่จำเป็นในการพัฒนาผู้เรียน เพราะการเรียนรู้ในยุคปัจจุบันที่การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เข้ามาอย่างรวดเร็ว การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบเดิมที่เน้นการท่องจำ ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2566) ที่กล่าวว่า งานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารการศึกษา การจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานและคุณภาพ ล้วนขึ้นอยู่กับงานวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสติปัญญา ความรู้ ความสามารถของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ ก้าวทันโลก สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากผลการวิจัย พบว่า แนวทางการดำเนินงานวิชาการโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) แนวทางการดำเนินงานวิชาการ มี 4 องค์ประกอบ คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน และการนิเทศภายในสถานศึกษา และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานวิชาการโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน พบว่า 4 องค์ประกอบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.99$) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบพบว่า 3 องค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบ พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการหลักสูตรสถานศึกษาเปรียบเสมือนหลักและหัวใจของการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษาและเป็นตัวช่วยในการกำหนดทิศทางการจัดการเรียนรู้ของครู ซึ่งเป็นเป้าหมายในการพัฒนาความรู้ของผู้เรียน ควบคู่กับการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ช่วยให้ครูผู้สอนมองเห็นด้านดีและด้านที่ต้องปรับปรุงหรือพัฒนาการจัดการเรียนรู้ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน และคุณภาพของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของสถิรพร เชาวนชัย (2568) ที่กล่าวว่า กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย การวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การใช้หลักสูตรสถานศึกษา การนิเทศและประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาความรู้ของครู กำกับติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษาและเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ที่กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักและหัวใจของการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา ซึ่งนอกจากความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอน จะทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปได้ด้วยดี และสิ่งที่เป็นตัวชี้วัดผลการดำเนินงานวิชาการคือ การวัดผล ประเมินผล สอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2555) ที่กล่าวว่า การดำเนินงานวิชาการจะประสบผลสำเร็จ นักเรียนมีความรู้ ความสามารถมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการดำเนินงานวิชาการ การวัดผล ประเมินผลจะทำให้ทราบว่าการดำเนินงานมีประสิทธิภาพเพียงใดเป็นไปตามวัตถุประสงค์และสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ ควรมีการปรับปรุงในเรื่องใด สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาพร พินิจมนตรี (2563) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยพบว่า มี 7 องค์ประกอบ 29 แนวทาง ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลและประเมินผล 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา 6) การแนะแนวทางการศึกษา และ 7) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวกร ตั้งจิตตาภรณ์ (2566) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 5 แนวทาง 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จำนวน 4 แนวทาง 3) การวัดประเมินผล จำนวน 3 แนวทาง 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน 4 แนวทาง 5) การนิเทศการศึกษา จำนวน 4 แนวทาง 6) การแนะแนวการศึกษา จำนวน 5 แนวทาง และ 7) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 3 แนวทาง

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 แนวทางการดำเนินงานวิชาการโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นถึงกระบวนการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาที่ขับเคลื่อนด้วยหลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งองค์ประกอบหลักของการดำเนินงานวิชาการแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ 23 แนวทางปฏิบัติ ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 7 แนวทาง 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6 แนวทาง 3) การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน 5 แนวทาง 4) การนิเทศภายในสถานศึกษา 5 แนวทาง สะท้อนให้เห็นว่าความสำเร็จของการดำเนินงานวิชาการ ต้องอาศัยการทำงานที่เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างยั่งยืน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้สรุปได้ว่า แนวทางการดำเนินงานวิชาการ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นพบว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมาคือ การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน และองค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดคือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานวิชาการโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยภาพรวมมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 สามารถนำแนวทางการดำเนินงานวิชาการโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานศึกษา ไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานวิชาการได้

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีบทบาทสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิชาการในสถานศึกษา

1.3 จากผลการศึกษาลำดับความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานวิชาการ พบว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควร ส่งเสริม และพัฒนาครูในสถานศึกษาให้พัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นให้ ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์และลงมือปฏิบัติจริงมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลการนำแนวทางการดำเนินงานวิชาการโดยใช้การบริหารแบบมี ส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา และมีการประเมินผล เพื่อนำไปปรับปรุงหรือพัฒนาให้เกิด ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานในฝ่ายต่าง ๆ โดยใช้การบริหาร แบบมีส่วนร่วม เช่น การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

เอกสารอ้างอิง

กมล トラชู. (2561). การพัฒนาสถานศึกษาร่วมสมัยสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ.

มหาสารคาม: อภิชิตการพิมพ์.

ชนะสิทธิ์ สิทธิสุนเนิน. (2564). การพัฒนาหลักสูตร. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นิภาพร พินิจมนตรี. (2563). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต

25. ใน การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์.

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และอินดา ศิริวรรณ. (2560). การบริหารแบบมีส่วนร่วม (The Participative Management). วารสารมหาจุฬาริชาการ, 4(1), 176-187.

ปรียาพร วงศ์อนุดโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2555). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (พิมพ์ครั้งที่ 7).

สงขลา: นำศิลป์.

- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2566). การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาใน
วิถีชีวิตใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: เหมการพิมพ์.
- ศิวกร ตั้งจิตตาภรณ์. (2566). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของ
ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต
1. ใน การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์.
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2568). ค่าสถิติผลการทดสอบ.
เรียกใช้เมื่อ 17 เมษายน 2568, จาก
<https://catalog.niets.or.th/group/examresult>
- สธิพร เชาวนชัย. (2568). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
(พิมพ์ครั้งที่ 3). พิษณุโลก: การพิมพ์ดอกคอม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579.
กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 และฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562). กรุงเทพฯ:
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.